

زادگاه من لمراسک

بسم الله منتظی لمراسکی

رسانش نوین، ۱۳۹۸

سرشناسه : منتظری لمراسکی، یدالله، ۱۳۹۸-
عنوان و نام پدیدآور : زادگاه من لمراسک/یدالله منتظری لمراسکی.
مشخصات نشر : تهران: رسانش نوین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۲۰۶ ص.
شابک : 978-600-8988-33-5
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : لمراسک
موضوع : (Lemrask (Iran
رده بندی کنگره : DSR21119/م۲م۹ ۱۳۹۸
رده بندی دهکده : ۹۵۵/۳۳۳۳
شماره کتابخانه ملی : ۵۶۳۹۷۱۱

تهران: میرزای شیرازی، کهکشان، شماره ۶، واحد ۴
تلفن: ۰۹۰۲ ۱۳۰ ۹۱ ۳۱ rasanesh.pub@gmail.com

زادگاه من لمراسک

یدالله منتظری لمراسکی

طرح جلد: علیرضا علی نژاد

ناشر: رسانش نوین

لیتوگرافی: فیلم گرافیک

چاپ: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۸

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۵-۲۳-۸۹۸۸-۶۰۰-۹۷۸

قیمت ۴۵۰۰۰ تومان

ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای
ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم (حافظ)

فهرست مطالب

۷	یادداشت
۹	دلدادگی به لمراسک
۱۳	مقدمه
۱۵	لمراسک برجای مانده دیرینه سال خطه مازندران
۱۷	اری خامه از چوونا
۱۹	بدگم یک معلم (۱)
۲۲	زناشی یک معلم (۲)

تاریخ لمراسک

۳۱	لمراسک پیش از زمان مغول
۳۷	دهستان کلباد

وضعیت اجتماعی لمراسک

۴۳	لمراسک در سالهای ۵ - ۱۳۱۰
۴۴	واقعه قتل حامد اسدی بگوگاه (۱۳۲۵)
۴۸	قشون کشی خان کلباد
۴۹	اعتراض مردم به تصاحب املات

سومها، لایفها و شخصیتها

۵۵	دودمان کلبادیهای مقیم کلباد
۵۶	علی اکبرخان کلبادی
۵۷	صدرالاشرف و سردار جلیل
۵۷	نقدی بر معرفی منوچهر کلبادی
۶۳	سیف الله خان کلبادی
۶۶	حاجی امجد تاریخ و آئینه عبرت
۷۳	ساکنان تیرتاش
۷۵	آقایزرگ و سید آقابرار (حکومت سیدها در لمراسک)
۷۶	رمضان علی امیری لمراسکی
۸۱	باباعلی کل
۸۳	جعفرقلی بیگ
۸۷	اتابک اعظم و لطف علی
۹۱	حاجی محمودولی بزازی لمراسکی، دهبان قراء لمراسک و تیرتاش
۹۷	مجلس سومین روز درگذشت ابوالقاسم صادقی
۱۰۱	مجلس ترجیم روان شاد ابوالقاسم صادقی
۱۰۲	محمدحسین امیری لمراسکی
۱۰۵	آخوند ملا موسی روحی لمراسکی
۱۰۶	قدرت الله منتظری لمراسکی
۱۰۷	نصرت الله گودرزیان

۱۰۸.....	میرقربان رسولی لمراسکی
۱۰۸.....	شیخ احمد لمراسکی (محمدی)
۱۰۸.....	آیت‌الله آیتی (آقاعمو)
۱۱۱.....	وهاب
۱۱۲.....	پرتلاش خدوم
۱۱۴.....	یاد مسجدیان به‌خیر باد

پژوهشگاه توتون

۱۱۹.....	زافیراپلوس و پژوهشگاه توتون
۱۲۰.....	مرکز آزمایش توتون لمراسک- تیرتاش

اولین‌های لمراسک

۱۲۵.....	تأسیس شهرداری در لمراسک
۱۲۶.....	اولین تراکت، (چرچری) روستای لمراسک
۱۲۶.....	نخستین ریه‌کش آب
۱۲۸.....	اولین برق کی منزل‌ها
۱۲۸.....	اداره مخابرات
۱۲۸.....	اولین پستی
۱۲۹.....	نخستین مسجد جامع لمراسک

مکان‌ها

۱۳۳.....	قصرهایی بر فراز تبه
۱۳۵.....	تبه عمارت کلید (تبه نظام‌محله)
۱۳۵.....	امام‌زاده هاشم
۱۳۵.....	امام‌زاده احمد لمراسک
۱۳۹.....	امام‌زاده عبدالعظیم
۱۳۹.....	مکان‌های تازه تأسیس

شهیدا

۱۴۳.....	نام درخشان شهید
۱۴۳.....	اذان عشق
۱۴۴.....	هذیه‌هایم سوی جانان می‌روند
۱۴۵.....	شکوه شهید

تحصیل‌کردگان

۱۴۹.....	دارندگان مدرک فوق دیپلم
۱۴۹.....	دارندگان مدرک لیسانس
۱۵۰.....	دارندگان مدرک فوق لیسانس
۱۵۰.....	دارندگان مدرک دکتری
۱۵۰.....	پزشکان

پیوست‌ها

۱۵۱.....	پیوست ۱- خاطرات قاسمو
۱۷۶.....	پیوست ۲- قسمتی از کتاب تاریخ طبرستان
۱۸۰.....	پیوست ۳- قسمتی از کتاب اشرف‌البلاذ
۱۸۴.....	پیوست ۴- یادای از شهیدان لمراسک
۲۰۰.....	تصویرها

یادداشت

در باز هم یاد معلم و باز هم یک آموزگار و باز هم از آنانی که راه انبیاء را می‌پویند. حضرت استاد، جناب یدالله منتظری لمراسکی که بیش از نیم‌قرن در این دیار با کردار و با گفتارش و با پندارش معلمی کرد. آموزگار بود، آموزش داد و آدم برای این دنیا و برای تربیت کرد، استاد منتظری لمراسکی، مردی از مازندران، از ایران و از شهر استانی و تاریخی لمراسک، با تمام وجودش ایثار کرد. او این خوشبختی را داشت که خدا او را معلم آفرید و او این عنایت خدایی را دریافت و بر انتخاب خدایش صفا گذاشت و معلم شد و معلم هست و معلمی می‌کند.

استاد یدالله منتظری لمراسکی با قلمش، با دلمش، با عقلش، با احساسش و با تمام وجودش آموزگاری کرد. این بزرگ مرد اهل انبیا را خداوند، قلمی توانا هم داد، قلب مهربانش و ادبش، با آن گفتار نرم و ادیبانه‌اش خداوند می‌تواند و نوشت و نوشت و سرود و سرود و گفت و گفت. بزرگ معلم دیار ما، شاعری اندیشمند و نویسنده‌ای توانا و مردانه‌مردی از مازندران است که هنوز در آستانه نود سالگی، با سلامت کامل عقلی و جسمی و روحی از معلمی بازنایستاد. بی‌تعارف او نظر کرده است، من مفتخرم که شاگردش بودم و هستم.

ساری - بهار ۱۳۹۷

دکتر حسین اسلامی ساروی

دلدادگی به لمراسک^۱

سلامی چو بوی خوش آشنایی بدان مردم دیده روشنایی
درودی چو نور دل پارسایان بدان شمع خلوتگه آشنایی

بایز اسر و پاییز هم پادشاه فصل‌هاست. امیدوارم باد پاییزی به لطافت گل‌های یاس و نسترن در غروبی فرحبخش آن هم در هوای دل‌انگیز و دل‌نشین لمرسد، سورت شما عزیزان و مهمانان بسیار گرمی را نوازشی مهربانه داده باشد تا خاطره‌های شیرین و به یاد ماندنی از هوای لمراسک و مردمان باصفایش به خاطر نداشته باشید و این خاطره سالیان متمادی هم‌نشین ذهن و خاطر شما خوبان باشد.

لمراسک با سابقه درخشان و فرهنگ غنی و پربرار و همیشه ماندگارش شایسته تمجید و ستایش است. لمراسک به جانی باکفایت و بالیاقت دارد که علم و معرفت را چون گنجی شایگان می‌داند و در فراگیری آن از هیچ کوشش و تلاشی دریغ نمی‌ورزند و قدر و قیمتش را به خوبی می‌دانند. مردمانش آن‌چنان به فرهنگ ایران‌زمین دل داده‌اند که در فراگیری و نشان دادن مفاخر ایرانی، هیچ‌گونه سهل‌انگاری و بی‌توجهی از خود نشان نمی‌دهند. وجود پزشکان متعهد و متخصص، استادان فهیم و درهیخته دانشگاه، معلمان پرشور و پویا، دانشجویان نخبه و جوان و دانش‌آموزان زیرک و ساعی نشان از عشق و علاقه بسیار زیاد خانواده‌های لمراسک به علم و دانش در گذشته و حال می‌باشد و این گواه ما را بس.

۱- به همت مردم و مسئولان منطقه مراسم نکوداشتی به پاس خدمات جناب منتظری در لمراسک برگزار شد. این متن در این مراسم قرائت شد (آبان ۱۳۹۳).

مردمان نیک‌اندیش لمراسک، انقلاب و قهرمانان وطن و آزادی را می‌ستایند. بر وطن‌فروشان خائن پرخاش می‌کنند و ایران و ایرانی را دوست می‌دارند و در اندیشهٔ اعتلا و سربلندی‌آند؛ این عشق و دوستی مبتنی بر معرفت و آگاهی است. دیارمان، لمراسک جوانان پرشور و بانشاطی دارد که جوانمردی آن‌ها در راه دین و وطن، نشان از شأن عالی و والای آن‌هاست. جز نام نیک چیزی بر ذهن و اندیشهٔ این مردم نقش نخواهد بست. هدیهٔ ۳۷ شهید والامقام که دشت ایران‌زمین را با خون خود گلگون و گلرنگ ساخته‌اند. ده‌ها جانباز و صدها شهید که برای سربلندی و سرافرازی پرچم پرافتخار ایران اسلامی جانب‌داری و فداکاری کرده‌اند، گواهی غیر قابل‌انکار و سندی معتبر از جلوه‌های وطن‌دوستی و بینش این مردمان فهیم لمراسک به شمار می‌رود.

در این هم‌نشینی به تحایل از استاد ادیب و فرزانه جناب آقای یدالله منتظری لمراسکی «دور شنید و دیدش» گرد هم آمدیم. استاد یدالله منتظری انسانی متواضع و فروتن که با صدای گرم و صمیمی، پرشور و دل‌نشین جذبه‌ای خاص دارند. لحنش در کلام شور و میجانب تمام دارد. شاعری زبان‌آور و بلنداندیشه، استادی لایق و شایسته، وطنش را دوست دارد و در اندیشهٔ اعتلا و آبادی آن است.

استاد به جوانان و نیروی جوانی آنان که در فضای سرسبز لمراسک رشد کرده، مانند گل‌های بهار لطیف و پاکیزه است امید بسیاری داشته و دارد. برای تحقق اهداف عالی خویش پس از سال‌ها دوری از سرزمین آبا و اجدادی خویش مرغ دلش که عاشق لمراسک و لمراسکی است به سوی ر و دیارش به پرواز درآمد و در دبیرستان امام خمینی (ره) جایگاه آموختن جوانان به بدش مأوا گرفت و به تربیت جوانان این دیار پرداخت، صله‌ها داد و هدیه‌ها بخشید.

استاد یدالله منتظری در کلاس درس با کلامی که از عمق جان برمی‌آمد و بر گوش جان جوانان می‌نشست، پندی نیکو و ارزنده می‌داد. برای برانگیختن حس و شور جوانی و بیدارساختن غیرت ملی و دانش‌اندوزی سعی و تلاش بسیار نمود. برای شاگردانش در باغ درس دانایی، آگاهی و بصیرت را آرزو می‌کرد و آرزویش جوانانی بصیر و شاداب و بانشاط بود و شادابی را لازمهٔ

جوانی می‌دانست. دفاع از حریم و دیار اهورایی ایران‌زمین را افتخاری بس بزرگ می‌شمرد و آن را مایهٔ سعادت و خوشبختی می‌دانست و هشدار همیشگی او این بود که سستی و کاهلی، خفت و خواری، ضعف و زبونی به همراه دارد.

استاد یدالله منتظری هیچ‌گاه از یاد و نام لمراسک غافل نبوده و نیست و برای مردمانش فرّ و شکوه ایزدی را آرزومند است. بدون شک دل‌باخته و دلدادهٔ زادگاهش می‌باشد و این عشق و علاقه را می‌توان در قدم و قلم استاد فهمید. مانند دیگران از شمار دو چشم یک تن جلوه‌گری می‌کند، اما از شمار خرد و دلی، بصیرت و آگاهی هزاران بیش رخ می‌نماید.

همهٔ خوبان نیکان حاضر در این همایش نیکوداشت بدانید ما همواره به گذشتهٔ پرشکوه و افتخارآمیز خود می‌بالیم و از دوران درخشندگی و طلایی و پرفروغ علمی خود فخر و مباهات می‌کنیم و از ناکامی‌ها و پریشان‌حالی بعضی از جوانانمان با حسرت یاد می‌کنیم و افسوس می‌خوریم. از فتنه و فساد، نفاق و دورویی مشوش و اندوهگین می‌شویم.

جناب آقای دکتر اسلامی با صلی همایش و همهٔ خوبان و نیکان به یقین بدانید که نام نیکتان بر ذهن و زبان مردم باوفای لمراسک نقش خواهد بست و همواره از شما به نیکی نام خواهد برد. به امید روزهایی که شاهد برپایی چنین همایش‌های علمی و فرهنگی در دیارمان، دیار سرسبز و خوش‌نام لمراسک که لامش لیاقت، میمش معرفت و مشارکت رایش راستی و رهایی از بند جهل و جهالت، الفش اتحاد و ایمان و سینش سعادت و سلامت در دنیا و آخرت و کافش کرم و کرامت را به ذهن ما متبادر می‌سازد، باشیم.

همواره جاوید و جاودان بمان ای ملک جاوید، لمراسک زیبا.

احمد احمدی لمراسکی

مقدمه

لمراسک هم گذشته و هم حالش یاد باد
هم دور و هم نزدیکش آباد باد
جنگل و دشت و دریایش باصفاست
فرهنگ و ادب و تاریخش پایدار باد

مطالبی که در این کتاب ارائه می‌شود، از لحاظ جغرافیای فرهنگی بعضی از مطالب با مراسک ارتباط دارد و بعضی مطالب درباره موضوعاتی است که به خاطر هم‌جواری با لمراسک به عنوان مرکز دهستان یا مرکز بخش کلباد ارتباط پیدا می‌کند. بعضی مطالب آن‌ها در ارزش و اعتبار و فایده عمومی دارند که هم سرزمین و محل زیست هم‌میهنان را دربرمی‌گیرند و به معنی وسیع، مفهوم تاریخی را دربرمی‌گیرند. یادآوری از تلاش و کوشش‌های بسیار سودمند و ماندگار آن‌ها آینه عبرت و راهنما و راه‌دستی عمده ملت‌ها واقع می‌شوند، مثلاً آوردن نام نامی روان‌شاد مهندس کریم ساجی، بنیانگذار دانش نوین جنگلداری ایران و رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل بنگاه جنگل‌ها و پیرو راه راستین او استاد رضا ملکی، بنیانگذار آموزشگاه عالی جنگل و مرتع گرگان دارنده مدرک علمی ایشان کارشناس ارشد در رشته گیاه‌شناسی و جنگل و مرتع و حفاظت از دانشگاه مذکور بود که عاشقانه در توسعه کاشت و حفاظت و ارزش پربهای درخت برای محیط زیست و آموزش درست و علمی به شاگردانش زبانزد خاص و عام می‌باشند و ارزش کار ایشان برای زنده ماندن بشر و برخورداری از زندگی، پیش از آب و نان می‌باشد. «هر نفسی که فرومی‌رود ممتد حیات است و مفرح ذات».

وقتی که نام روستا به‌ویژه روستای دامنه جنگل که حیات انسانی را زنده و پاینده نگه می‌دارد، نام جنگل باید پس از بسم‌الله به کار برده شود و نام عاشقان و علاقه‌مندان جنگل بر سر زبان‌ها باشد و در حفظ و مراقبت از درختان غافل نباشند.

در پایان از عزیزانی که در به سامان‌رساندن این اثر مرا تشویق و یاری کرده‌اند صمیمانه سپاسگزارم، به ویژه از: پژوهشکده ساری‌شناسی و دکتر حسین اسلامی، آقایان علی‌اصغر بزازی، شعبان‌علی واحدی، محمد صابری لمراسک، محسن علی‌نژاد قمی (نشر رسانش نوین)، دکتر زین‌العابدین درگنجی، مؤسسه شناخت‌نامه تبرستان.

یدالله منتظری لمراسکی

www.ketab.ir